C/2026/3231

2.7.2026 г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет

Съвместно съобщение до Европейския парламент, Европейския съвет и Съвета — Запазване на мира — Пътна карта за отбранителна готовност до 2030 г.

(незадължителна консултация)

JOIN (2025) 27 — final

(C/2026/3231)

Докладчик: **Christian MOOS (DE — III гр.)**

Съдокладчик: **Christophe TYTGAT (BE — кат. 1)**

Съветник	Malgorzata DAROWSKA (на съдокладчика от кат. 1)
	Kristýna HELM (на I група)
Решение на пленарната асамблея	18.3.2026 г.
Правно основание	Член 52, параграф 2 от Правилника за дейността
Искане за консултация	14.1.2026 г.
Правно основание	член 104 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	Консултативна комисия по индустриални промени
Приемане от секцията	10.3.2026 г.
Приемане на пленарна сесия	18.3.2026 г.
Пленарна сесия №	604
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	201/4/15

1. Заключения и препоръки

1.1. Със завръщането на войната в Европа и глобалните съперничества, които променят световния ред, ЕИСК подкрепя инициативата за изготвяне на всеобхватна европейска стратегия за отбрана. Той подкрепя европейска стратегия за Съюз на подготвеност и Стратегията за вътрешна сигурност на ЕС, които следват Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г. Той изтъква и препоръките от становище CCMI/256 относно „Пътна карта на ЕС за трансформация на отбранителната промишленост“.

1.2. За надеждна европейска отбрана са необходими демократична отчетност и прозрачност, включително публично наблюдение на готовността и въздействието върху промишлеността. ЕИСК подкрепя всеобхватна и приобщаваща европейска стратегия за отбрана, която обединява военната готовност с гражданската готовност, социалната устойчивост, дипломацията, международното право и насърчаването на мира, демокрацията и правата на човека. Готовността в областта на отбраната не следва да води до милитаризация, а по-скоро до укрепване на отбранителните способности по начин, съвместим с гражданската власт и демократичния контрол.

1.3. ЕИСК оценява организираната структура, целите, сроковете и предвидените резултати на пътната карта, но изразява съжаление, че тя не включва военноморската отбрана като съществена част от отбранителната готовност на ЕС.

1.4. ЕИСК приветства определянето на приоритетни области на способностите, но изразява съжаление, че някои от тези способности са били забавени или ограничени, що се отнася до Украйна.

1.5. Отбранителната готовност на Европа трябва да бъде целенасочена и да бъде съсредоточена върху прецизността; разузнаването; киберотбраната; логистиката; мобилността; въздушната, космическата, военноморската, сухопътната и противоракетната отбрана, както и върху защитата на критична инфраструктура, включително на железопътни линии и пристанища.

1.6. ЕИСК призовава ЕС да преодолее разпокъсаността, да укрепи и да оптимизира европейската отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ) на ЕС; той следва да засили и сътрудничеството, да стимулира съвместните обществени поръчки, да намали чуждестранните зависимости, включително от енергийни ресурси, и да гарантира устойчивостта на веригите за доставки, включително относно доставките на гориво, за да се укрепи стратегическата автономност на Европа.

1.7. ЕИСК предупреждава за националния протекционизъм при обществените поръчки в областта на отбраната. Съвместните обществени поръчки, в идеалния случаи чрез европейска платформа/агенция, са от ключово значение за развитието на европейската отбрана и подобряването на оперативната съвместимост между държавите членки. Наличието на обща регулаторна рамка за военните стоки е също толкова жизненоважно.

1.8. Трябва да се даде приоритет на резултатите, свързани със способностите, като същевременно се гарантира приобщаването, необходимо за колективно чувство за европейска отговорност. ЕИСК изтъква необходимостта от преодоляване на сериозните социални недостатъци, които съществуват понастоящем и подкопават необходимото социално и регионално сближаване — положение, което може да се отрази отрицателно на готовността за самата отбрана.

1.9. ЕИСК подчертава значението на еднаквите условия на конкуренция за публичните и частните предприятия. Той подчертава необходимостта от целенасочена подкрепа за МСП със съответни способности, но също така призовава за повече стимули за технологичните лидери сред дружествата със средна капитализация.

1.10. Създаването на истинско пространство за военна мобилност в ЕС до 2027 г. изисква хармонизирани правила за транспорта, митниците и инфраструктурата. ЕИСК призовава за измерими показатели за ефективност и система за обслужване на едно гише за митническо оформяне, за да се ускори трансграничното движение.

1.11. Няколко държави членки в момента въвеждат отново задължението за отбиване на военна служба. Поради това ЕИСК препоръчва общоевропейски дебат с гражданското общество относно изискванията на военната и гражданската отбрана.

1.12. ЕИСК предлага Европейски пакт за уменията в областта на отбраната, за да се гарантира квалифицирана работна сила, и отново потвърждава значението на надеждните трудови стандарти, регионалния баланс, участието на социалните партньори в трансформацията на промишлеността и зачитането на трудовите права на работниците. ЕИСК подкрепя принципа на запазване на равнището на защита на трудовите права на тези работници и участието на социалните партньори в необходимите промишлени трансформации чрез социален диалог и колективно договаряне.

1.13. ЕИСК призовава за напредък на икономическата и промишлената интеграция в областта на отбраната успоредно с политическата и военната интеграция, като се използва пълният потенциал на Договора от Лисабон.

2. **Общи бележки**

2.1. ЕИСК подкрепя всеобхватна и приобщаваща европейска стратегия за отбрана, която обединява военната готовност с гражданската готовност, социалната устойчивост, дипломацията, международното право и насърчаването на мира, демокрацията и правата на човека ([1]). В този контекст ЕИСК подкрепя Стратегията за Съюз за готовност ([2]) и Стратегията за вътрешна сигурност на ЕС ([3]), които следват Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г. ЕИСК подчертава и препоръките в своето становище CCMI/256 относно „Пътна карта на ЕС за трансформация на отбранителната промишленост“, в което се разглежда промишлената трансформация, залегнала в основата на отбранителната готовност, и което е тясно свързано с настоящото становище.

([1]) ОВ C, C/2025/5162, 28.10.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5162/oj.
([2]) Стратегия на ЕС за Съюз за готовност за предотвратяване и реакция на възникващи заплахи и кризи.
([3]) EUR-Lex — 52025DC0148 — BG — EUR-Lex.

2.2. ЕИСК оценява структурата на пътната карта, прозрачните цели, срокове и предвидени резултати, както и включването на действия от въоръжените сили на държавите — членки на ЕС. В пътната карта обаче липсва яснота относно управлението и разделянето на компетентности между ключови участници, включително между Европейската комисия, Европейската агенция по отбрана, държавите членки и НАТО. В резултат на това има и припокривания между стълбовете на отбранителната готовност. Съгласуваните действия изискват ясни отговорности и управление.

2.3. ЕИСК отбелязва утвърждаването в пътната карта на суверенитета на държавите членки в областта на националната сигурност и отбрана и тяхната отговорност за определяне на целите по отношение на способностите, за да се гарантира готовността на въоръжените сили за стратегически и военни задачи. ЕИСК обаче вижда стойност и в засилването на координацията между държавите членки и определянето на общи европейски цели с ясни действия и измерими цели.

2.4. Тъй като 27-те държави — членки на ЕС, разполагат с над 178 оръжейни системи (за разлика от САЩ, които имат 30) и националните обществени поръчки възлизат на 80 %, европейските отбранителни продукти не са нито стандартизирани, нито оперативно съвместими, а това води до дублиране, неефективност и високи разходи. Съществуващата разпокъсаност на европейската промишленост подкопава отбранителната готовност на ЕС. Военният опит на Украйна подчертава значението на централизираните покупки и управление на способностите. ЕИСК подкрепя призива в пътната карта за по-координирано снабдяване с военно оборудване, включително наличието на процедури за съвместно възлагане на обществени поръчки, и призовава за подходящи решения за предотвратяване на разпокъсаността и пречките.

2.5. ЕИСК подчертава необходимостта от укрепване и оптимизиране на ЕОТИБ, намаляване на разпокъсаността и дублирането, засилване на сътрудничеството и обединяването, стимулиране на съвместното възлагане на обществени поръчки, свеждане до минимум на зависимостите от чужди държави, закупуване на европейски продукти — включително чрез европейска система за преференции в чувствителни по отношение на сигурността сектори като отбраната — и гарантиране на устойчивостта на веригата на доставки, за да се укрепят стратегическата автономност и устойчивост на Европа и да се оптимизира използването на ресурсите ([4]).

2.6. ЕИСК подчертава, че съюзът на капиталовите пазари е от съществено значение за постигането на целите на ЕС за стратегическа автономност и отбранителна готовност.

2.7. ЕИСК подчертава необходимостта от целенасочена подкрепа за МСП със съответни способности и от по-силни ефективни стимули за иновативните дружества, които са в състояние да организират вериги за създаване на стойност и да интегрират стартиращите предприятия и академичните среди. Всички публични инвестиции и обществени поръчки трябва да бъдат обвързани със социални условия, за да се осигурят по-добри стимули за промишлеността да инвестира в повишаване на квалификацията, преквалификация, качествени работни места и наемане на работници с оглед на справедлив преход.

2.8. ЕИСК потвърждава, че принципът на запазване на равнището на защита на трудовите права, социалният диалог и колективното договаряне са от съществено значение за ефективността на трансформацията на европейската отбранителна промишленост.

2.9. ЕИСК подчертава значението на регионалното развитие, включително по-доброто използване на Кохезионния фонд за модернизиране на инфраструктурата с двойна употреба, наред с опростени процедури и равен достъп до финансиране.

2.10. Отбранителната готовност на Европа трябва да бъде съсредоточена върху способността за прецизни удари; разузнаването; киберотбраната; логистиката; въздушната, космическата, военноморската, сухопътната и противоракетната отбрана, както и върху защитата на критична инфраструктура, включително на железопътни линии и пристанища, и върху подобряването на връзките между пристанищата и хинтерланда. Тези мерки засилват възпиращия ефект, като същевременно ограничават съпътстващите рискове и повишават устойчивостта.

2.11. ЕИСК приветства определянето на ключови стъпки и междинни етапи, включително първоначалните приоритетни области на способностите, но изразява съжаление, че някои от тези способности, въпреки че вече са налични, са били забавени или ограничени от държавите членки, що се отнася до Украйна, което намалява ефективността на европейската подкрепа.

([4]) ОВ C, C/2025/2013, 30.4.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/ojhttp://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj;ОВ C, C/2024/4663, 9.8.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4663/oj; ОВ C, C/2024/4662, 9.8.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj; ОВ C 486, 21.12.2022 г., стр. 168; ОВ C 129, 11.4.2018 г., стр. 51; ОВ C 288, 31.8.2017 г., стр. 62.

2.12. Зависимостта от суровини от критично значение, включително от енергийни ресурси, представлява нарастваща стратегическа заплаха. Поради това отбранителната готовност зависи и от осигуряването на промишлена и ресурсна устойчивост чрез диверсифицирани, надеждни и базирани в ЕС (какъвто е случаят с биогоривата от устойчива вътрешна биомаса) вериги за доставки и капацитет за преработка в Европа ([5]).

3. **Пътната карта за отбранителна готовност до 2030 г.: оценка и препоръки**

3.1. ЕИСК приветства факта, че в пътната карта политиките в областта на промишлеността, иновациите, обществените поръчки и мобилността са обединени в съгласуван план, за да може Европа да постигне отбранителна готовност до 2030 г., включително и водещи общоевропейски проекти, пространство за военна мобилност за целия ЕС до 2027 г. и връзки с финансовата архитектура на плана „ReArm Europe“.

3.2. ЕИСК предупреждава за опасността от национален протекционизъм при възлагането на обществени поръчки в областта на отбраната и призовава за решения. Предпазването на местните индустрии от европейската лоялна конкуренция поражда неефективност, дублиране и по-високи разходи. Протекционизмът разпокъсва пазарите, създава излишъци, задушава иновациите, подкопава доверието между държавите членки и може да възпрепятства оперативната съвместимост.

3.3. Спешно са необходими ясни насоки за промишлеността относно участието в съвместно възлагане на обществени поръчки, особено по отношение на данъчни въпроси като освобождаването от ДДС съгласно член 20 от Регламента за създаване на инструмента „Мерки за сигурността на Европа (SAFE) чрез укрепване на европейската отбранителна промишленост“. Тези насоки следва да бъдат последователно отразени в приложимата рамка за възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната и сигурността, включително Директива 2009/81/ЕО ([6]), както и в правилата на ЕС за допустимост на разходите за компоненти и подсистеми. По-голямата прозрачност ще даде възможност на дружествата да планират по-ефективно производството и инвестициите. Изясняването на правилата за държавна помощ за публично финансирани инвестиции също е от съществено значение.

3.4. В глава 5 от пътната карта правилно се подчертава необходимостта от преодоляване на недостига от способности и от засилване на конкурентоспособността на Европа, когато бързината и ефективността са от съществено значение за готовността. Трябва да се даде приоритет на резултатите, свързани със способностите, като същевременно се гарантира приобщаването, необходимо за постигането на ефективна обща отбрана, стратегическа автономност и колективно чувство за европейска отговорност.

3.5. ЕИСК настоятелно призовава за създаването на истински единен пазар за отбранително оборудване, изграден на основата на прозрачност и общи стандарти, като се гарантират еднакви условия на конкуренция между публичните и частните дружества.

3.6. В пътната карта правилно се призовава за координирани инвестиции, промишлено разрастване и по-голяма оперативна готовност. Това обаче не е нова информация: ЕИСК отдавна предупреждава, че европейската отбрана остава разпокъсана ([7]). Инициативи като инструмента за укрепване на европейската отбранителна промишленост чрез съвместни поръчки (EDIRPA) са важни пилотни мерки, но остават временни и твърде ограничени както по отношение на финансирането, така и на институционалния обхват. За да се постигне целта за съвместно възлагане на обществени поръчки от 40 % до 2027 г., ЕС се нуждае от постоянна платформа/агенция за обществени поръчки, чрез която да се координират, стандартизират и мащабират придобиванията.

3.7. Такава платформа/агенция би могла да генерира икономии от мащаба, да повиши прозрачността и да подкрепи МСП чрез открити цифрови търгове. Тя не следва да действа като „купувач от Брюксел“, а като кооперативен център. (Възлагането на обществени поръчки за ваксини по време на пандемията от COVID-19 би могло да послужи за пример.) Инструментът за укрепване на европейската отбранителна промишленост чрез съвместни поръчки (EDIRPA), Европейският фонд за отбрана (ЕФО) и Европейската агенция по отбрана (EDA) формират основата, но наличието на правно обоснована, съвместно управлявана и подходящо финансирана платформа остава липсващата институционална връзка за едно трайно колективно възлагане на обществени поръчки.

3.8. Целта на пътната карта за съвместно възлагане на обществени поръчки от 40 % е едновременно амбициозна и съществена. ЕИСК препоръчва междинни етапи (25 % до 2026 г.), прозрачно отчитане и подход с отворена архитектура, при който се използват общи, определени технически стандарти и интерфейси, за да се гарантира оперативна съвместимост и да се предотврати създаването на зависимост от конкретен доставчик.

([5]) ОВ C 349, 29.9.2023 г., стр. 142; ОВ C, C/2023/857, 8.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/857/oj.

([6]) Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([7]) EUR-Lex — 52025DC0148 — BG — EUR-Lex.

3.9. ЕИСК отбелязва амбициозните водещи програми като Европейската инициатива за защита от дронове, инициативата „Бдителност по източния фланг“, „Европейски въздушен щит“ и „Европейски космически щит“, както и мрежата от коридори за военна мобилност, и призовава за ясно установени механизми за управление.

3.10. Военната мобилност е от съществено значение за европейската сигурност и отбрана, включително подкрепата на ЕС за Украйна. Постигането на напълно интегрирано пространство за военна мобилност на ЕС до 2027 г. изисква хармонизирана транспортна рамка с единни процедури, стандартизирани митнически декларации и засилени способности за двойна употреба. Надеждната инфраструктура за доставки на течни горива е абсолютно необходима за военната мобилност. Енергийната инфраструктура, която следва да стане напълно устойчива възможно най-скоро, е важна за отбранителната готовност и двойната употреба. По-добрата координация между гражданските и военните органи, оперативно съвместимата инфраструктура и ясните показатели за ефективност са от решаващо значение. Тъй като 95 % от инвестициите са с двойна употреба, ЕИСК подкрепя наличието на система за обслужване на едно гише при митническото оформяне, за да се улесни трансграничното движение. Що се отнася до публичната инфраструктура, социалните партньори трябва да бъдат привлечени за участие. Военноморската отбрана е неразделна част от отбраната и военната мобилност. ЕИСК предлага да се включи военноморската отбрана като съществена част от отговора на ЕС за отбранителна готовност и подчертава необходимостта от включването на пристанищата в списъците с критична инфраструктура, която трябва да бъде защитена. ЕИСК призовава за пълноценно участие на социалните партньори във всички процеси на евентуално преразглеждане на съществуващите разпоредби относно военната мобилност, когато те оказват въздействие и върху работниците в гражданския сектор.

3.11. Мащабните движения на войски и оборудване изискват значителни, леснодостъпни способности за двойна употреба, особено подвижен състав. Поради това ЕИСК подкрепя обединяването на специални ресурси и призовава Комисията да използва целенасочени финансови програми за консолидиране и попълване на флотовете. ЕИСК също така подчертава необходимостта от много по-силна интеграция между основните пристанища на ЕС и железопътната мрежа, която остава слабо място в логистичната верига.

3.12. „ReArm Europe“ следва да включва гаранции от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ), както и предварителни споразумения за покупка и инструменти за споделяне на риска с цел разширяване на промишления капацитет. Ускореното одобрение на държавна помощ трябва да се прилага за проекти с доказана европейска добавена стойност и положително въздействие върху заетостта ([8]). В по-общ план ЕИСК препоръчва да се засили ролята на групата на ЕИБ в трансформацията на европейската отбранителна технологична и индустриална база и подчертава приноса на капиталовия механизъм в областта на отбраната, прилаган от ЕИФ за мобилизиране на капиталово финансиране за европейските дружества в областта на отбраната и изделията с двойна употреба.

3.13. Европа следва да разработи центрове за иновации в отбраната и инфраструктура за изпитване, да насърчава обществените поръчки, основани на предизвикателства, съобразени с водещи проекти, и да интегрира украинския експертен опит в технологиите за безпилотни летателни апарати, ракети, кибернетика и логистика, съгласно ясни рамки и стандарти за споделяне на интелектуална собственост, основани на европейските ценности.

3.14. Европа е изправена пред многостранна криза. Същевременно от съществено значение са стратегическата яснота и бързото преодоляване на непосредствения недостиг на способности, особено за да се поддържа подкрепата за Украйна. Изготвянето на една целенасочена пътна карта с необходимото приоритизиране и наличието на 360-градусова перспектива трябва да вървят ръка за ръка.

4. **Свързаното с гражданското общество измерение на отбранителната готовност**

4.1. ЕИСК признава стойността на технологиите и инфраструктурата с двойна употреба и с двойно предназначение и призовава за конкретни оперативни договорености, за да се гарантира, че тези способности дават възможност и на гражданското общество да се възползва от подобрени отбранителни способности и повишена отбранителна готовност.

4.2. Допълнителните разходи за отбрана не трябва да бъдат за сметка на достиженията на социалното право на ЕС и неговите държави членки; тъй като 100 милиона граждани на ЕС живеят в бедност или са изложени на риск от бедност, социалното сближаване също е важен елемент от устойчивостта на нашето общество.

([8]) ОВ C, C/2025/2013, 30.4.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj.

4.3. Няколко държави членки в момента въвеждат отново задължението за отбиване на военна служба. Поради това ЕИСК препоръчва общоевропейски дебат с гражданското общество относно изискванията на военната и гражданската отбрана. Подобен дебат би могъл да бъде свързан с кампанията, планирана от Комисията във връзка с Конференцията по сигурността в Мюнхен под надслов „*Protect What Matters. Together.*“ (Да защитим заедно това, което е от значение).

4.4. ЕИСК призовава за европейски обхващащ цялото общество подход към военната и гражданската устойчивост и подчертава значението на ангажираността на гражданското общество, образованието и гражданското участие ([9]). Гражданите трябва да възприемат себе си като активни участници в екосистемата на отбраната, независимо дали във военен, или в граждански контекст.

4.5. Доброволческите организации също остават от съществено значение за реагирането при кризи и сближаването. Те следва да бъдат признати като партньори, които първи реагират при кризи, и да им бъде осигурено стабилно финансиране, обучение и правен статут. Обществените услуги са гръбнакът на инфраструктурата, приемствеността, мобилността и демократичната устойчивост. Инвестициите, оперативната съвместимост и защитата на персонала са от основно значение за отбранителната готовност.

4.6. Правата на войниците се различават значително в рамките на ЕС. За ефективна оперативна съвместимост се изисква известна степен на хармонизация в съответствие с ценностите на ЕС, които те имат за задача да защитават и отбраняват. В условия на мирно време това следва да включва правото на събрания, социален диалог и представителство, здравеопазване, безопасност и защита на семейството, образование и етика в съответствие с върховенството на гражданското право и хуманитарното право, както и справедливи условия на труд, професионална мобилност и подкрепа за прехода.

4.7. Партньорите от гражданското общество трябва да бъдат включени в планирането на готовността. Структурираният диалог между органите и гражданите засилва доверието, легитимността и споделената отговорност ([10]).

4.8. Формалното и неформалното образование, гражданското обучение и устойчивото финансиране за участниците от гражданското общество са от съществено значение за устойчивостта на обществото и за противодействие на дезинформацията и манипулацията. Те са жизненоважни за изграждането на европейска идентичност, основана на мир, служба и солидарност. Следва да се постави акцент върху бързото учене, непрекъснатото развитие на когнитивните умения и ефективното използване на ИИ за борба с поляризацията и дезинформацията в контекста на нововъзникващата когнитивна война, като по този начин се укрепва устойчивостта на обществото и се осигуряват предимства от военно и стратегическо естество.

4.9. Една устойчива Европа трябва да съчетава технологичния капацитет със социалното сближаване. ЕИСК предлага Европейски пакт за уменията в областта на отбраната, надеждни трудови стандарти, междусекторна мобилност, регионален баланс, участие на социалните партньори в трансформацията на промишлеността и зачитане на трудовите права на работниците. ЕИСК подкрепя и създаването на пилотен проект за гаранция за умения чрез ускорено прилагане и внимателно наблюдение на микроквалификациите и индивидуалните сметки за обучение, за да се изгради многостранна и устойчива работна сила в сектора на отбраната.

4.10. Демократичната отчетност не подлежи на договаряне. ЕИСК предлага публично информационно табло — което да бъде включено в годишния доклад за отбранителната готовност — за проследяване на въздействието върху обществените поръчки, иновациите и заетостта; годишни оценки на конкуренцията и МСП; и продължаващи мерки за контрол над въоръженията и прозрачност за насърчаване на стабилността.

4.11. Европа трябва да изгради отбранителен капацитет, който защитава мира, без да милитаризира, възпира, без да доминира, и обединява, а не разделя. Надеждният капацитет за отбрана и съгласуваната индустриална база, жизненото гражданско общество, активното гражданство и демократичният надзор формират щита на свободна и мирна Европа.

([9]) ОВ C, C/2026/42, 16.1.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.

([10]) ОВ C, C/2025/2957, 16.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2957/oj; ОВ C, C/2024/2481, 23.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj.

5. **Привеждане на амбицията в съответствие с възможностите**

5.1. Комитетът подчертава, че европейската отбранителна политика трябва да остане амбициозна, но реалистична, като бъде съсредоточена върху това, което е постижимо през следващото десетилетие. Всички инициативи на ЕС в областта на отбраната или сигурността не следва да бъдат за сметка на социалния напредък, правата на работниците или условията на труд. Увеличаването на производствения капацитет в европейската отбранителна промишленост ще бъде успешно само ако е подкрепено от съгласувана промишлена стратегия, тъй като ЕС трябва да инвестира в цялата верига за създаване на стойност. Неотдавнашните съобщения за мащабни инвестиции трябва да се превърнат в дългосрочни поръчки от дружества.

5.2. Наличието на обща регулаторна рамка за военни стоки е също толкова жизненоважно — на рамка, основана на споделени стандарти, взаимно признаване и рационализирани процедури, които ускоряват разработването, сертифицирането и внедряването. Регулирането трябва да дава възможност за развиването на способности, а не да го възпрепятства.

5.3. ЕИСК отбелязва, че в пътната карта не се подчертава необходимостта от това доставчиците и продуктите да отговарят на условията за допустимост, както се изисква в член 16 от Регламента за SAFE или Регламента за създаване на Програма за европейската отбранителна промишленост („Регламента за ПЕОП“). Този пропуск би могъл да отслаби стандартите за квалификация по време на изпълнението, включително във водещи проекти. Предвид чувствителния характер на инициативите в областта на отбраната, в пътната карта следва изрично да се потвърди спазването на изискванията за допустимост и сигурност на доставките, за да бъде тя приведена в съответствие със съществуващите разпоредби и да се поддържат високи стандарти.

5.4. ЕИСК признава, че геополитическият пейзаж се е променил коренно и поради това призовава за постигане на напредък по отношение на икономическата и промишлената интеграция в областта на отбраната успоредно с политическата и военната интеграция. За това ще е необходимо използване на пълния потенциал на Договора от Лисабон, включително прилагане на практика на клаузата за обща отбрана съгласно член 42, параграф 7 от ДЕС, укрепване на Военния секретариат на ЕС, придаване на реално значение на клаузата за взаимна отбрана и създаване на Съвет на министрите на отбраната, за да се подпомогне съвместното развитие на способностите, да се изгради ефективен Европейски съюз за отбрана и да се даде възможност на ЕС да действа като полюс на стабилност в един многополюсен свят.

5.5. ЕИСК счита, че бързото вземане на решения е от съществено значение за отбранителната готовност. Поради това той отново изтъква необходимостта да се сложи край на вземането на решения с единодушие в областта на външната политика и политиката на сигурност в допълнение към най-добрата отбранителна промишлена база. ЕИСК отбелязва резолюцията на Европейския парламент от 22 октомври 2025 г. ([11]), в която, наред с други свързани въпроси, се разглежда този важен въпрос, и повтаря заключенията си от предходно становище ([12]), в което се представя една от следните две възможности като преходно решение за постигането на тази цел:

— временна пробна фаза на гласуване с квалифицирано мнозинство или свръхквалифицирано мнозинство (т.е. по-високи прагове за квалифицираното мнозинство); или

— член 44 от ДЕС би могъл да се използва в по-голяма степен, за да се даде възможност за сътрудничество между държавите членки, които желаят да постигнат напредък и разполагат с подходящи способности в областта на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), чрез делегация на Съвета.

Брюксел, 18 март 2026 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Séamus BOLAND

([11]) Европейски парламент, 2024—2029 г., Приети текстове.
([12]) ОВ C 140, 21.4.2023 г., стр. 20.